

TEATRUL DE STAT
DIN TURDA

COTELE APELOR DUNĂRII

de Valentin Munteanu

Data premierei: 15 septembrie 1977.
Regia: AURELIU MANEA. Scenografia: CLARA RACZ-MANEA.

Distribuția: TRAIAN COSTEA (Promet); EUGENIA CHIOREANU-JIGA (Maria); STELIAN STANCU (Directorul); MARIA VORONCA-SMARANDACHE (Inspectoarea); VALERIU PREDĂ (Dispecerul); STELA FURCOVICI-GĂSPĂREL (Sabina); MIHAI IONESCU-VRĂNEȘTI (Paznicul); NICOLAE MANOLACHE (Eugen); GEORGE BOSSUN (Inginerul-șef); PUIU NEAGU (Milițianul); NAE FĂGĂDARU (Bătrînul).

Autorul e tânăr. Numele lui, cu circulație încă restrînsă, se leagă de câteva scenarii pentru radio și televiziune, de câteva piese într-un act — mult jucate de echipele amatoare — de o piesă reprezentată, fără prea larg ecou, acum cîteva stagiuni, de *Hotel „Zodia gemenilor“*, comedie abilă, cunoscută anul trecut, în sfîrșit, de această dramă cu titlu derutant, *Cotele apelor Dunării*, pe care o prezintă, în premieră pe țară, Teatrul de Stat din Turda.

Este povestea unor căutători de aur, dar nu a unor căutători de aur de legendă, ci a unor mineri din zilele noastre, povestea căutărilor neîntrerupte, a eșecului, a încrederei, a luptei pentru viață. Este, mai presus de toate, povestea solidarității umane în fața amenințării morții.

Undeva, în munții noștri, o mină auri-feră pare să se fi secătuit. Exploatarea ei a devenit nerentabilă, ar trebui închisă. Singurul care crede în existența unui filon ascuns este Promet, minier din tată în fiu; și, poate, nu în existența filonului, ci în speranța lui Promet, mai cred directorul minei și tinăra ingineră Sabina. Se produce un accident: cercetînd o galerie abandonată, Promet este surprins de o surprare, izolat, amenințat să piară din lipsă de aer. Toate forțele sînt îndreptate spre salvarea lui. Se pornește un uriaș efort solidar, se sapă, dar, mai ales, i se însuflă speranță. Se duce bătaia cu timpul și cu deznădejdea. Legătura telefonică e singura care-l unește pe cei de la suprafață cu cel din subteran. Și, prin ea, legătura sufletească, a directorului, a so-

Stela Furcovici-Găspărel (Sabina), Stelian Stancu (Directorul) și Traian Costea (Promet)

ției lui Promet, a colegei lui, a dispecerului, a tuturor celor care luptă pentru ca Promet să trăiască; să vrea să trăiască; să fie salvat. Această cursă cu timpul, această goană împotriva morții e pe jumătate cîștigată, pe jumătate pierdută: Promet e scos la suprafață, dar directorul moare. Inima lui nu a rezistat suprasolicității.

E o poveste simplă, despre speranță, despre solidaritate, despre viață și moarte. O poveste cu multă lumină, cu părți de umbră și cu zone cețoase. Promet, căutătorul de comori, are frumusețea omului încrezător în idealul lui, are frumusețea curajului, dar riscă inutil, aruncîndu-se solitar într-o aventură. Trebuie să trăiască această încercare, pentru ca Maria, soția lui, să-l înțeleagă și să-l simtă din nou aproape de sufletul ei. Convingător, efortul tuturor de a-l salva, convingătoare, solidaritatea oamenilor în fața primejdiei; dar de ce, pentru a face și mai convingătoare ideea că viața e prețuită, trebuie să moară directorul? Ce tribut se plătește prin moartea acestuia? Finalul acesta, de un fals tragism, coboară valoarea piesei, care, pînă la căderea cortinei, se mențineuse la un înalt nivel de tensiune dramatică.

E surprinzător că Aureliu Manea, regizorul spectacolului, nu a sesizat lipsa de logică și artificialitatea acestei morți, care nu adaugă nimic ideii principale și care nu decurge logic din acțiune. Dacă, însă, facem abstracție de acest moment, spectacolul este impresionant și ridică pe trepte înalte trupa turdeană. Aureliu Manea stabilește exact gradul de tensiune la care se petrece dramatica întîmplare. Un om așteaptă și speră, prizonier al adîncului. Acțiunea se petrece în subteran. La suprafață e doar reflexul acestei lupte. Ceea ce vedem sînt imagini fugare, crîmpeie dintr-o bătălie care se poartă în altă parte. Spațiul larg, deschis spre cer,

pare sorbit de gura puțului de colorire. Scenografa Clara Racz-Manea îndreaptă, obsedant, atenția către celălalt spațiu, nevăzut, ascuns. Forfota de la suprafață se stinge, totul încremenește cînd, din adînc, răzbate, mult amplificat, glasul lui Promet. Vorbele lui construiesc un univers de evocări, visuri, speranțe, încredere. Nevăzut, înghițit de întunericul galeriei surpate, Promet trăiește în privirile celor care-l aud; timpul se scurge chinuitor de încet, spaima și speranța se învecinează, așteptarea se prelungește, dilatată, parcă, de interludiile cîntate tărăgănat. Impresia generală este de șoc, de limită a rezistenței umane. Lungi tăceri sînt sparte de cuvinte, care capătă o forță de explozie.

Aureliu Manea suprasolicită mijloacele, efectul este puternic, emoționant. L-au urmat, într-o deplină înțelegere și într-un perfect spirit de echipă, Traian Costea (Promet, din adîncul galeriei, pe care, deși nu-l vedem decît o clipă, la sfîrșit, îl simțim prezent tot timpul, calm, încrezător), apoi, Eugenia Chioreanu-Jiga (soția lui, reabilitată) și Stela Furcovici (tînăra ingineră, în ai cărei ochi se reflectă speranța tuturor), Stelian Stancu (directorul, dojenitor și îmbărbătător, totodată), Nicolae Manolache (Eugen, profesor de dans cu aere de cuceritor, accident în existența Mariei), Mihai Ionescu-Vrănești (un paznic blajin), Puiu Neagu (un milițian înspăimîntat), Nae Făgădaru (un bătrîn cu mințile întuncate), Valeriu Preda (un dispecer emoționat) și Maria Voronca-Smarandache (o inspectoare obtuză). Toți, egal de buni, într-un spectacol care ar fi fost cu totul remarcabil dacă ar fi avut alt final.

Virgil Munteanu

**TEATRUL „A. DAVILA“
DIN PITEȘTI**

STRADA IUBIRII

de Angela Bocancea

Data premierii: 3 iulie 1977.

Regia și aranjamentele muzicale:
AL. TOCILESCU. Scenografia: CON-
STANTIN RUSSU.

Distribuția: HAMDİ CERCHEZ,
MARTA SAVCIUC, SORIN ZAVULOVICI,
FLORIN PRETORIAN, NINA
ZĂINESCU, EMILIAN CORTEA.

pe lîngă care trecem zoriții, dar care dau culoare peisajului nostru întîm. „O oră pe strada dumneavoastră“ înseamnă, potrivit textului, o oră de convorbiri cu publicul, spațiul scenografic al „străzii“ și secvențele dramaturgice avînd misiunea să declanșeze un dialog. Spectacol tipic „de atelier“, *Strada iubirii* valorifică un material fapție bogat, raisonneur-ul — un gazetar în reportaj — prezentînd scene pe marginea cărora sala glosează cu pasiune. Strada este privită, deci, cu un ochi moral: pisălogii, paraziții, ignoranții, indiferenții sînt prezentați ca „fișe de caracter“, unui public, în majoritate, tînăr, stimulat să dezvăluie, sensuri adînci, de viață adevărată, în opoziție cu „negativele“ privite. Această pledoarie pentru moralitate și pentru omenească conduce la un final apoteotic, ce omagiază omul, forțele sale creatoare. Astfel, fiecare stradă poate deveni o „stradă a iubirii“, prin oamenii ei, ce ies cu iubire în întîmpinarea celorlalți semeni.

Regizorul Alexandru Tocilescu și scenograful Constantin Russu au gîndit un spectacol dinamic, cu interferențe muzicale, în măsură să comunice mai limpede mesajul, dealtfel simplu, al textului. Tocilescu are o frenezie gazetărească; spectacolul său seamănă cu o pagină de cotidian, înțesată de reportaje — o pagină al cărei titlu generic nu e dezmîniț de nici un articol. Place, la acest talentat regizor, modalitatea firească de comunicare cu sala, caracterul agitatoric al reprezentației impunînd, în succesiunea scenelor, nervul autentic al frazei directe, fără metaforă, cu țintă precisă.

Tineri actori — reprezentînd pietoni, publicul străzii — înfățișează cu pasiune diferitele tipuri. Spiritul de echipă este suveran, întreaga trupă intervenind cu argumente, subliniînd ideile, entuziasmîndu-se odată cu sala. Hamdi Cerchez, reporterul, cîștigă prietenia publicului prin naturalitate; el improvizează cu fantezie subiecte de discuție, conduce abil desfășurarea spectacolului. Marta Savciuc reține atenția prin câteva crochouri portretistice (al mătușii, îndeosebi), actrița dovedind aplicație pentru rolurile mici. Sorin Zavuloyici dă o probă de aleasă sensibilitate actricească, în ipostaza de tată. Nina Zăinescu, Emilian Cortea, Florin Pretorian întregesc o trupă entuziasată, care se apropie, cu fiecare spectacol mai mult, de public, vorbindu-i, „de la om la om“, despre multe și mărunte lucruri ce interesează existența noastră cotidiană.

Un spectacol unde se întrebă și se răspunde, cu plăcere vădită, sincer, direct, deci, omenește.

Angela Bocancea a scris un reportaj dramatic despre tumultul străzii, despre numeroasele mari și mici evenimente cotidiene,

Ionuț Niculescu